

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
Ter attentie van wethouder mevrouw K. Walters
Postbus 9900
1201 GM Hilversum

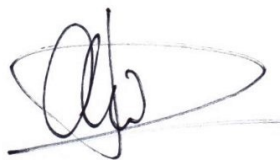
Hilversum, 2 september 2019

Geachte mevrouw Walters, geacht College van Burgemeester en Wethouders,

De Adviesraad Sociaal Domein Hilversum zendt u hierbij een advies aangaande de Agenda Wmo-Welzijn in de wijk 2019-2021.

Mocht dit advies vragen oproepen, dan is de Adviesraad graag bereid om deze te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
namens de Adviesraad Sociaal Domein Hilversum,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'A.W.A.M.P. Wijnands-van Daal', enclosed within a faint, hand-drawn oval.

Mw. A.W.A.M.P. Wijnands-van Daal,
Voorzitter

Algemeen	
Datum	2 september 2019
Wethouder	mw. K. Walters
Ambtenaar	dhr. O. van Strien, T. Rolink en T. Leroi
Naam van het dossier	Agenda Wmo-welzijn in de wijk 2019-2021, versie 23-08-2019
Bijlage(n)	
Deadline advies	4 oktober 2019

Status		
Ter kennisname		
Ongevraagd advies		
Gevraagd advies	X	

Besluitvorming door		Toelichting
Ambtelijk / management		Het advies betreft Agenda Wmo-Welzijn in de wijk 2019-2021. Versie 23-08-2019 Het advies is bestemd voor het College van Burgemeester & Wethouders van de Gemeente Hilversum. Een kopie zal worden verzonden aan de Gemeenteraad van Hilversum.
College	X	
Gemeenteraad	X	

Inleiding
Deze concept- Agenda vervangt de "Transformatie-agenda Wmo-Welzijn 2019-2020" waarover de ArSD op korte termijn advies heeft uitgebracht op 3 juni 2019. Uiteindelijk is de Transformatie-agenda Wmo-Welzijn 2019-2020 niet in de gemeenteraad besproken. Het stuk zou worden herschreven en de ArSD zou bij de voortgang betrokken worden. 20 Augustus is er een gesprek geweest en de nieuwe agenda is aan de ArSD ter beschikking gesteld met het verzoek om uiterlijk 2 september tot een advies te komen. 29 Augustus 2019 is nogmaals versie 27 augustus 2019 maar met de toevoeging van hoofdstuk 5.- Middelen aan de ArSD gezonden. Dit hoofdstuk 5 is in het advies niet meegenomen. De ArSD is ondanks de korte verwerkingsperiode en de overige gelijktijdig gevraagde adviezen tot het volgende advies gekomen.

Inhoudelijke opmerkingen

1. Inleiding.

Een deel van de opmerkingen en zorgen van de Adviesraad uit het advies van 3 juni 2019 zijn nog geldend. Zie hiervoor met name de algemene inhoudelijke opmerkingen van het advies Transformatie-agenda WMO-Welzijn van 3 juni 2019.

De nieuwe versie van de concept-agenda zou duidelijker, beter te begrijpen en compacter moeten zijn. Het laatste is waar. De eerste twee claims laten te wensen over:

Aan de nota hebben duidelijk verschillende schrijvers meegeschreven zonder dat een redacteur eenheid heeft aangebracht in de tekst. Komt het misschien daardoor dat veronderstellingen te vaak als feiten gepresenteerd worden?

Daardoor is de nota op sommige plaatsen tegenstrijdig aan zichzelf.

Bijvoorbeeld waar met veel verve wordt aangekondigd dat in 2020 alle Wmo-consulenten aan een buurt verbonden zijn en later op pagina 12 over een experiment wordt gesproken.

Wat ook verwarrend is, is dat van oude begrippen de betekenis veranderd is.

Zoals nu de term Begeleiding voor een algemene voorziening wordt gebruikt. Uit het verleden stelt men zich daarbij heel andere dingen voor.

Dat vraagverheldering gebruikt wordt voor keukentafelgesprek (onderdeel van het onderzoek na melding) is ook niet duidelijk.

Daarbij komt dat vraagverheldering op verschillende manieren kan worden uitgevoerd: open en breed, waarbij de regie idealiter bij de cliënt ligt, maar (onwenselijk want tegenstrijdig aan eigen regie) ook bij de consulent kan liggen of gestructureerd aan de hand van een vragenlijst of de zelfredzaamheidmatrix.

In ieder geval is de ArSD van mening dat van een vraagverheldering of hoe het gesprek genoemd gaat worden een verslag moet worden gemaakt, dat de cliënt ook krijgt en mag corrigeren.

2. Per pagina

Op pagina 6 wordt gerefereerd aan het 'bijhalen' van specialistische hulp indien de laagdrempelige hulp uit de basisvoorziening niet voldoende is. Deze hulp wordt dan op maat ingezet.

In feite wordt daarmee dus een (kortdurende) maatwerkvoorziening¹ bedoeld. Het is interessant hoe dit vorm gegeven gaat worden in de praktijk: wel/niet een kortdurende indicatie, want er zal een betalingsregeling moeten zijn.

Op pagina 7: In een lezing voor genodigden die betrokken zijn bij het sociaal domein gaf Erik Dannenberg (DIVOSA) aan dat transformatie inhoudt dat de vraag niet verandert, maar wel het product en de functie daarvan.

De vraag van de inwoner naar ondersteuning bij verbetering van zelfredzaamheid is hetzelfde gebleven, maar de manier waarop de gemeente dat wil uitvoeren verandert. Belangrijkste drijfveer daarvoor lijkt bezuiniging te zijn en niet het bereiken van inclusie en zorg 'bij de inwoner', opdat deze zo lang mogelijk zelfstandig in de buurt kan blijven wonen en participeren in de samenleving.

Inclusie is voor Dannenberg het doel, besparing is een mogelijk mooi nevenresultaat.

¹ Er is dan volgens jurisprudentie automatisch sprake van een maatwerkvoorziening. (ECLI:NL:RBLIM:2018:4599.) Wat er alleen aan ontbreekt is een gedegen onderzoek, maar als dat onderzoek door het wijkteam is gedaan is het ook een onderzoek als in de Wmo en is een beschikking nodig.

Daarbij: hoe aantrekkelijk Dannenbergs visie ook is, uit het verleden valt ook iets anders te leren valt n.l. dat de wereld niet maakbaar is. Er bestaat een groep mensen die mogelijk nooit de weg naar (vroeg)hulp gaat vinden, omdat ze hun eigen vraag niet (her)kennen. Wat armoede doet en de kloof tussen arm en rijk wordt nergens helder benoemd, noch de dilemma's die zich voordoen door vraag gericht te werken en van bovenaf "eigen kracht" te verordineren.

Pagina 7.

Hier staan een aantal citaten uit de lezing van Dannenberg. Door verschillende lezingen en een essay naast elkaar te leggen kom je erachter dat wat Dannenberg bedoelt met geografisch denken inhoudt: dat mensen in hun eigen huis of vlakbij hun eigen huis zorg en ondersteuning kunnen krijgen, passend bij hun eigen sociale context en dat zij niet naar een plek elders hoeven (te verhuizen).

Als doelgroepen worden hier genoemd "jongeren, 65-plussers, langdurig werklozen, minima etc.". 65-plussers zijn op zich geen doelgroep van de Wmo tenzij ze een beperking of chronische ziekte hebben.

Voorzieningen in de Wmo zijn gericht op kwetsbare mensen met een beperking. Dat die vaak ook een PW-wet-probleem hebben is iets anders, maar zou bij een integrale aanpak wel meegenomen moeten worden. Evenals eventuele problemen rond kinderen in een gezin. In het minima-, re-integratie- en schuldhulpbeleid wordt de nadruk gelegd op samenwerking en beleid van wederkerigheid. Dat missen we in deze agenda. Maar dergelijke complexe problematiek hoort niet in de wijk maar bij het Sociaal Plein thuis.

De Wmo 2015 geeft aan dat het de taak is van de gemeente om voor verbetering van zelfredzaamheid te zorgen door: eerst gebruik te maken van de eigen mogelijkheden van de inwoner, dan die van zijn omgeving en als dat nodig is de hulp van professionals. In één moeite door kan daarmee de participatie van de inwoner bevorderd worden. Als iedereen meedoet in de samenleving en daarin welkom is en ertoe doet is de inclusieve samenleving een feit.

Maar altijd is het de vraag van de inwoner die centraal staat en het uitgangspunt moet zijn. En niet het aanbod. De vraag is of dat hier het geval is.

Pagina 10.

In deze notitie wordt een nieuw soort "Begeleiding" genoemd die ontwikkeld gaat worden en als algemene voorziening wordt aangeboden.

- ⇒ In het eerste deel lijkt dat een gegeven, verderop in de notitie gaat het om een experiment en worden pilots genoemd. Dat is tegenstrijdig. Of is het een ontsnappingsmogelijkheid als het allemaal niet lukt?

De nieuwe vorm van Begeleiding lijkt sterk op het vanouds bekende maatschappelijk werk. In feite was en is dat ook een algemene voorziening, want het was altijd al toegankelijk voor iedereen met (meestal) een klein probleem, die niet zelf tot een oplossing kon komen. Zover niets nieuws.

In de nieuwe Begeleiding werken echter ook partners samen die niet uit het maatschappelijk werk komen en een heel andere achtergrond/specialisatie hebben: Begeleiders van LVB, mensen met psychiatrische problematiek, dagbesteding (van diverse doelgroepen), cliëntondersteuning. Hierover de volgende opmerkingen:

- ⇒ Verworven specialisatie en inzichten hoe om te gaan met specifieke problemen van die oude doelgroepen dreigt zo te verdwijnen, hetgeen niet wenselijk is om de juiste omgang met personen uit die doelgroepen te garanderen. Sinds invoering van de WMO is al veel "tacit knowledge" verdwenen. Hoe deze kennis te behouden?
- ⇒ Daarnaast is het een bekend gegeven dat sommige doelgroepen niet goed zijn te mengen. Zo zullen diegenen met een Autisme Spectrum Stoornis zich niet prettig

voelen in een groep met (Licht) Verstandelijk Beperkten, die vaak wat 'druk' zijn.

- ⇒ Onafhankelijke cliëntondersteuning hoort werkelijk onafhankelijk te zijn en geen verbinding te hebben op enige manier met de gemeente. Door positionering in de wijk lijkt dat geregeld. (pagina 12)
- ⇒ Niet duidelijk wordt aangegeven, dat onafhankelijke cliëntondersteuning ook meteen bij melding op het Sociaal Plein moet worden aangeboden.
- ⇒ Ook wordt niet vermeld dat onafhankelijke cliëntondersteuning voor alle levensdomeinen , dus niet specifiek die met betrekking tot Wmo, JW en PW, toegankelijk moet zijn. Dit is wel zo volgens de Wmo.

De professional van het wijkteam doet een vraagverheldering om vast te stellen welke zorg/ondersteuning precies nodig is. Vraagverheldering kan afhankelijk van hoe breed het wordt opgezet gelijkgesteld worden aan het onderzoek zoals dat in de Wmo wordt genoemd. In de nota wordt aangegeven dat de beoogde vraagverheldering breed zal zijn en gevolgd wordt door een besluit over de aard en omvang van de zorg/ondersteuning in de wijk binnen de noemer van de nieuwe Dagbesteding. Aard blijkt bijvoorbeeld uit dat wordt onderzocht welke samenwerkingspartner de inwoner met een hulpvraag kan helpen. Maar dat maakt deze nieuwe Dagbesteding tot een maatwerkvoorziening (ECLI:NL:RBLIM:2018:4599.) Wordt het de inwoner duidelijk gemaakt dat hij bij een voor hem onvoldoende verwijzing zonder beschikking een beschikking kan vragen? Alleen met een beschikking kan hij bezwaar maken tegen het besluit.

Aangezien het experiment van de nieuwe Begeleiding al even loopt (een jaar) is in de nota een evaluatie over een steekproef onder 126 gevallen opgenomen. Hoeveel van de 126 aanvragen tot ondersteuning zijn toegekend? (pagina 13) Dit geldt in de wetenschappelijke wereld niet als een relevant kwantitatief onderzoek.

- ⇒ Wordt met de praktische en psychische ondersteuning bij psychiatrische problematiek gedoeld op de mensen die niet meer terecht konden bij Wespp?
- ⇒ Waar wordt de autonome groei van vraag naar Begeleiding door veroorzaakt? Het zou immers een signaal kunnen zijn voor wat de toekomst brengt?

Ook is er kwalitatief onderzoek gedaan:

- ⇒ Kennelijk betrof dit alleen professionals. Interessant is dan wie het onderzoek gedaan heeft (in verband met onafhankelijkheid)
- ⇒ Waarom is er geen kwalitatief onderzoek onder de mensen die al in zorg waren of onder de 126 nieuwe cliënten gedaan?

Een zorgpunt voor de Adviesraad is dat, terwijl de gemeenteraad de verantwoordelijkheid krijgt voor een goede uitvoering van de Wmo 2015, in de nota niet is aan gegeven hoe de regie bij de gemeente blijft met betrekking tot de algemene voorziening Begeleiding.

- ⇒ Niet is aangegeven hoe ervoor gezorgd wordt dat de verschillende organisaties goed (blijven) samenwerken op het gebied van zorg en ondersteuning. Samenwerken zal gefaciliteerd moeten worden om effectief te kunnen zijn. Er wordt een opmerking gemaakt op pagina 17 over de veranderende regierol van de gemeente, maar hoe die verandert is onduidelijk.
- ⇒ Verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de zorg en ondersteuning in de vorm van de algemene voorziening lijkt volledig bij de professionals/samenwerkende organisaties gelegd.
- ⇒ Er zijn ook diverse andere organisaties van bijvoorbeeld vrijwilligers betrokken. Niet duidelijk is hoe die betrokken worden of geregistreerd gaan worden. (Cirkel B in bijlage 1) De dilemma's in het werken met (afhankelijk zijn van) vrijwilligers worden niet benoemd.
- ⇒ Opvallend is, dat in cirkel B van de samenwerkende partners in de wijkteams niet ook

zorgaanbieders, bijvoorbeeld Sherpa of Kwintes, genoemd staan. Deze verzorgen geen lichte ondersteuning zonder indicatie/beschikking?

- ⇒ In cirkel C is maatwerk op indicatie opgenomen. De Adviesraad neemt aan dat het hier gaat om een beschikking, dus een maatwerkvoorziening?

De Adviesraad vindt het ook van belang (pagina 15), dat als de gemeente streeft naar sterke straten (nieuw!), buurten of wijken, zij niet alleen kaders stelt maar altijd de regie houdt in overeenstemming met wensen van inwoners van een buurt. Daar ligt een belangrijke taak voor de buurtcoördinatoren die de “linking pin” zijn.

3.3.2. (pagina 19)

Hier wordt uitgelegd dat per wijk activiteiten worden aangeboden afgestemd op vraag en behoefte van de bewoners in die wijk, want elke wijk is anders.

- ⇒ Wat nu als de in jouw wijk aangeboden activiteiten helemaal niet passen bij je behoefte?
- ⇒ Binnen een wijk zijn al veel verschillen en ook binnen de buurten kunnen straten heel verschillend zijn.
- ⇒ In het verleden is door de gemeente gezegd dat bij alle plannen rond wijken en buurten het buitengebied ‘toegedeeld’ zou worden aan de aanpalende wijk. Geldt dit nog steeds?

Hier wordt ook genoemd dat de medewerkers van MEE aandacht van individuele aanpak naar ‘collectieve aanpak van aanleren van vaardigheden’ van inwoners zullen verleggen. De specialisatie bij uitstek van MEE-consulenten is het begeleiden van mensen met een beperking op alle levenssterreinen en onafhankelijke cliëntondersteuning. De ArSD maakt zich zorgen dat deze specialisaties verloren gaan. En wat gebeurt er met hun onafhankelijkheid als de medewerkers volgens opdracht van de gemeente moeten gaan werken?

Nergens wordt hier aandacht besteed aan een andere zeer kwetsbare groep mensen, namelijk de mensen met een (licht) verstandelijke beperking. Niet alle mensen met een verstandelijke beperking hebben een psychisch of gedragsprobleem, maar bij onvoldoende begeleiding bij de ADL, regie over hun leven is dat wel iets wat kan ontstaan. De ArSD maakt zich hier ook zorgen over.

Op pagina 21 wordt gemeld dat het aantal Wmo-meldingen en af te handelen herindicaties vanaf 2018 stabiel is. Dit lijkt tegenstrijdig met de zin vlak daarna dat met name op gebied van begeleiding een toenemende behoefte zichtbaar is. Eerder in de nota en verderop deze pagina wordt autonome groei van het aantal inwoners dat een beroep doet op begeleiding c.q. de Wmo genoemd. Deze tegenstrijdigheid verdient uitleg.

Pagina 22 Hoe om te gaan met “spoedgevallen”?

Wanneer een inwoner langs alle partijen moet en alle stappen moet doorlopen voor de inwoner professionele hulp kan krijgen is hij minimaal 5 weken verder!

3. Tot slot.

De vraag: Wat is een Sterke Buurt? Of moeten we nu vragen? Wat is een inclusieve wijk en hoe komen we daartoe? Deze vraag wordt ook met deze Agenda nog niet beantwoord. Maar onlangs kwamen we het volgende tegen:

Wijk-GGD'er

Het concept van de wijk-GGD'er is intussen in veel gemeenten succesvol uitgerold. Een wijk-GGD'er – of wijkfunctionaris – werkt op het snijvlak van veiligheid en zorg en verbindt deze domeinen, zodat maatwerk mogelijk wordt. Hij of zij kent de huisarts, heeft contact met de

supermarkteigenaar en legt lijntjes met politie en woningbouwcorporatie. In een vroeg stadium bepaalt de wijk-GGD'er samen met (zorg)ketenpartners welke aanpak en zorg iemand nodig heeft.

Nieuwe projecten

Er zijn 14 nieuwe gemeenten die subsidie hebben ontvangen van ZonMw om aan de slag te gaan met de inzet van een Wijk-GGD'er.

Bent u hiermee bekend? Zoniet, misschien een idee om het eens te bekijken.

Advies

De ArSD ziet de beweging naar de wijk, ontmoeting en begeleiding dichtbij wel. Maar zoals hierboven beschreven maken wij ons nog steeds zorgen over de rechten van de inwoners, de invoering van de plannen en de communicatie naar de inwoners over het hoe en waarom. Er blijven nog veel onbeantwoorde vragen. Daarom zien we de reactie van het college op onze vragen en opmerkingen dan ook tegemoet.

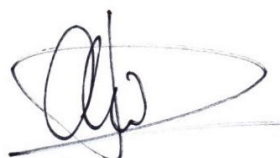
Stemming

Per mail.

Oordeelsvorming

Handtekening voorzitter

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Hilversum,



Mw. A.W.A.M.P. Wijnands-van Daal,
Voorzitter